

який інший, — своє ближче за чуже. Поет із їм познайомиться швидше, зобразить вірніше сильніше» [1, с. 28].

У баладах Л. Боровиковського широко введений український фольклорний матеріал. Так, баладі «Ой не ходи, Грицю, та на вечорниці» вистрано народну пісню, дуже поширену по всій країні; у баладі «Чорноморець» варіюються не зніш відомі пісні про загибель козака на чужині; баладі «Ледащо» розробляється відомий з багатьох фольклорних джерел мотив продажу козаком тії чорту, причому дія несподівано переводиться в зовсім реальний план: сцена появи нечистої гли виявляється лише сном. Цей прийом дуже характерний для української народної поезії.

Серед факторів, які формували художню картину світу Л. Боровиковського, можна визначити зовнішні, так і внутрішні. До зовнішніх відносимо виховання, суспільно-історичні умови, яких жив і творив поет, освіту, літературні традиції. Внутрішні фактори — це психологічні особливості поета — психотип, темперамент, лінгвентальність.

Як зазначав Д. Чижевський, Л. Боровиковський «зв'язаний із традицією класицизму, обітаний із античною літературою» [7, с. 343]. Романтичний стиль творів Л. Боровиковського ростежується й у мові, — підкреслював наукоць, — нахил до вживання народної пісні, поірковане звертання до здрібнених слів (властих народній мові), уживання типових народнозетичних епітетів (*ясний сокіл, сірії гуси, білі лебеди, уроке поле, чорна хмара, терен колючий, висока мола*), пісенний паралелізм двох образів: *понад пом, понад гаєм туман налягає*» [7, с. 373–376].

Характерною ознакою народнопісенної мови як відомо, звернення до всього, що оточувало юдину, як до живої одухотвореної істоти. Це знаодить відображення в «раннього» Л. Боровиковського у звертаннях до просторових явищ як до живої істоти: *Повій, вітре, повій, буйний, Повій, з того ою* [5, с. 38], повтори синтаксичних конструкцій: *Понеси, сердита хвиля, Сльози на чужбину, Розступь, вода — в тобі я Погублю все горе...* [5, с. 38].

Л. Боровиковський, як й інші українські романтики його часу, засвоюючи зовнішню форму українського фольклору, прагнув сповнити свої твори новим романтичним змістом. Як коментує Г. Левченко, «твори тих письменників 30–40 р. XIX століття, які з найбільшою послідовністю переносили у свою творчість образи, лад мови

народної творчості, формою часто дуже нагадували народні твори. Але наслідування в писаній художній літературі мови і поетики народної творчості, так само як і вибір сюжетів на українські народні теми, ще не робили ці твори справді народними. По духу, по ідеї ці твори були далекі від народних дум і сподівань» [3, с. 106–107].

Проте, на нашу думку, автор наведених слів даремно докоряє поетам того часу: тут не стояло питання про написання «народних» творів, завдання було протилежне — ввести народну мову до сфери авторської «високої» поезії, що й намагався зробити Левко Боровиковський. Більше того, в особливостях своєї художньої мови поетромантик наблизився до образів реалістичного зображення, віддаляючись від умовності й надаючи їм конкретного художнього звучання [там само].

Характеризуючи сучасні йому літературні та мовні процеси, Л. Боровиковський зазначав, що використання ресурсів народної мови для нових літературних явищ — найхарактерніші особливості перших українських романтиків. За романтичною системою мовних і художніх засобів, кожен народ, як єдине ціле, має свій ідеал. Цей ідеал зумовлений і є вираженням життя, характеру народу і становить зміст творчості.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Айзеншток І. Я.* Українські поети-романтики // Українські поети-романтики 20–40 років XIX століття. — К., 1968.
2. *Комаринець Т. І.* Ідейно-естетичні основи українського романтизму (Проблема національного і інтернаціонального). — Львів, 1983.
3. *Левченко Г. А.* Нариси з історії літературної мови першої половини XIX ст. — К.; Х., 1946.
4. *Твори Л. Боровиковського.* Критична література // Боровиковський Л. Повне зібрання творів. — К., 1967.
5. *Українські поети-романтики.* Поетичні твори. — К., 1987.
6. *Франко І.* Децю про «Марусю» Л. Боровиковського та її основу // Франко І. Твори : у 20-ти т. — К., 1955. — Т. 17. — С. 280–292.
7. *Чижевський Д. І.* Історія української літератури. — К. : Академія, 2003.
8. *Шевченко Л. І.* Інтелектуальна еволюція української літературної мови : теорія аналізу. — К., 2001.
9. *Яценко М. Т.* Українська романтична поезія 20–60-х років XIX ст. // Українські поети-романтики. Поетичні твори. — К., 1987. — С. 5–36.